

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, Losonezi-utca 24 sz. a. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmertetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyilttér- és felszólalások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasábos petütor terfoglata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönbén minden hazai postahivatal. — Az előfizetéseket legezészerűbben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Budapest, márczius 7.

E lapok utolsó számát olvasva, két nevezetes, a mint hiszem általános érdekű tárgy vonta magára figyelmemet. Egyik a pénzintézetek kedvező mérlege, bő osztalékai és virágzó prosperitása; másik a „gazdakör“ megalakulása, indokolva a rosz idők s a mezei gazdálkodás jövedelmezőségének általánosan érzett eszökkenésével.

E két esemény talán sokan méltatták figyelemre, de elfoglalta másnemű munka s a napi foglalkozás gondjaival, kevesen méltányolták kellőleg az összefüggést, helyesebben pedig az ellentétet, mely ezek között létezik. Keveseknek jutott eszükbe, hogy e két tény végső elemzésben két oly nevezetes mozgalom jelzője, a mely áthatja nemesak hazánkat, nemesak Európát, hanem az egész gazdaságilag művelt világot és hogy ezen irányok fejlődésétől, ezen mozgalom erejétől függ társadalmunk egész alakja, fejlődése, vele együtt nemzetünk gazdasági és politikai jövője.

E lapok egyik, deczemberi számában volt alkalmam némi észrevételeket tenni Gömörmegye pénzintézeteinek politikájáról, s bátor voltam azon meggyőződésnek adni kifejezést, hogy az nem olyan, mely viszonyainknak megfelelne, s mely mellett tőlük gazd. érdekeink hathatós előmozdítását várhatnók.

Mert hiszen az ily pénzintézetek, csak oly mendenczék, hol a megtakarított krajezárok- és forintoknak össze kell folyni; csak közvetítők a pénzt kereső és kínáló felek között, egyetlen előnyük és jogosultságuk abban áll, hogy a kikölesönzést előmozdítják s a kölesönvételel megkönnyítik. Nyereségük azon különbözet, mely van az általuk fizetett és beszédett kamatok között: rosz jel, ha ez igen nagy. Ujértékeket közvetlenül nem produkálnak, hanem ezt csak elősegítik s ha az ipar vagy kereskedés, melybe a tőle vett tőkék fektetve vannak, jövedelmes és nemzetgazdaságilag véve virágzó, el lehet mondani, hogy az illető bank, vagy takarékpénztár működése üdvös, szükséges, mert a gazdasági haladás eszköze. Takarékpénztáraink főjövödelmüket a földbirtokosoktól szerzik be, tehát oly ágból, melynek hanyatlását tudja és hirdeti ország-világ; kölesönöznek iparosoknak is anélkül, hogy ezek hanyatlását megakadályozni képesek lennének; maguk mind szépen virágzanak, a dividendák nőnek, körösköröl pedig sinlik minden.

Hogy ez nem egészséges állapot, eltalálni nem nehéz dolog, mert az adott kölesönök 8—12% kamattal mellett nem jelentenek emelkedést, hanem hanyatlást, más kézbe kerül a földbirtok az eladósdott gazdáiból, a volt jobbágytelkeket arrondirozza a tőzsér, ki nagyon sok esetben még büszke önértéssel üti mellét, hivatkozva „munkája“ megnevesítő voltára. Mobilizálva lesz a földbirtok, s vele együtt a „minden ország támasza s talpköve“ a földbirtokos osztály.

Ezen segíteni egyik főfeladata a gazdakörnek, a gazd. egyleteknek és végelemzésben minden polgárnak.

Csak ne ijedjen meg a feladattól; „ezéljaival nő az ember!“ A takarékréztárak igazgató tanácsosai, részvényesei közt sokan lesznek, kik ha belátják fenntiek igazságát, kevésbbé fognak örülni a zsiros osztaléknak, szívesen nyujtanak segédkezet ahhoz, hogy a mindnyájunk által annyira szeretett anyaföldet művelő osztály s az ennek érdekeit ápoló körök felvirágozzanak.

A gazdaosztály nagyon erős igényeket nyert ahhoz, hogy érdekeit a pénzintézetek figyelembe vegyék s a gazdakörök nagyon megérdemlik, hogy pénzbőlileg is támogassák őket.

Hiszzen e gazdaosztály emelkedése nélkül Magyarország nincsen tartós, nincsen általános jólét, és én épen ezért saját jól felfogott érdekükben is ohajtanám, hogy a hitelintézeteink helyre hozzák az általuk elkövetett hibákat, és a zsiros osztalékból

juttatnának néhány morzsát azon organumoknak is, melyek a földbirtok érdekeit istápolják. Csak ez uton lehet kiegyenlíteni az ellentéteket, megakadályozni a már-már kitoró elkeseredést, csak így az érdekek kölesönös méltánylása mellett jöhet létre Bastiat szép ideálja az „érdekek harmoniája“.

De a földbirtok érdekeinek érvényesítésére erős kezek kellene és hogy azokban, kik megyénk gazdasági egyletét alapíták s kik a gazdaköröket életre hívni igyekeznek, meglegyen az erős akarat és erély, azt a jelen jóléte s a jövő nemzedék boldogsága érdekében ohajtani kell minden igaz hazafinak; törekvéseiket támogatni kell mind azoknak, kikben van elég idealismus lelkesülni mind azért, mi a közös haza jólétének eszköze. **Dr. Bernát István.**

A közigazgatási bizottság félévi jelentése.

(Folytatás.)

3. A közoktatási ügyek köréből a kir. tanfelügyelő havi jelentései nyomán.

Iskolával nem bíró 29 községünk közül csak Gömör-Nagy-Hnilez nincs iskolailag más községhez csatolva, másfélszázra menő tankötelesei egy része nyer csak időnkint oktatást Szepes-Nagy-Hnilez lelkészétől s azért itt multhatlanul szükséges iskola iránti előmunkálatok megindítottak régebben, azonban mindeddig kivánt siker nélkül. — Akadály itt azon körülmény, hogy ezen telepítvényes község alkalmas épület és telekkel nem rendelkezik, hacsak a földbirtokos nem fogja abbeli kötelezettsége teljesítésében támogatni. Némileg hasonló okból, t. i. alkalmas bérhelyiség hiánya miatt nem lehetett a folyó tanévben a már engedélyezett tiszolezi magyar tanfelügyelő állami iskolát megnyitni.

A nagyörcezi polg. iskolánál a 6-ik osztály megnyitván s a két hiányzó tanerő kinevezetvén, ezen intézet már teljes. Tanítványai száma 81. A rendes tanárok 8. — Sajnos, hogy a mulakatos tanműhely, mely ezen iskola három felső osztályát látogató tanulóinak gyakorlati kiképzését fogja eszközölni, s melyre már a folyó tanévben is több növendék várt, alkalmas tanerő hiánya miatt nem volt életbe léptethető. Ezen hiányon azonban legközelebb segíte lesz, mennyiben az erre kiszemelt tanerő már is tovább képeztetik az orsz. közép ipartanodában.

A dobsinai községi iskolaszék tapasztalván, hogy a bányászati iskola régebbi tanfolyamaiból kikerült növendékek kivétel nélkül alkalmazást nyertek, három évi szünet után ez évben újból megnyitotta, ezea a helyi viszonyok által teljesen indokolt intézetet, mely hetenkint 8 órai tanítás mellett két évi tanfolyamból áll. Tantárgyai: ásványtan vegytannal kapcsolatban, számtan, rajz, magyar és német ügyiratok fogalmazása, melyeket Ruffinyi Jenő szakigazgatója alatt Melzer Ede, Klein Samu községi tanítók, Mayer Péter a köcsiszoló tanműhely vezetője és Mikulik I. ügyvéd tanítanak. A tanulók 18—24 éves jó magaviseletű bányászok, kiknek mostani száma 31.

Mennyiben iparszakoktatásunk eddigelé csakis a rimaszombati műfaragászati, a dobsinai köcsiszoló, a rimaszombati és jolsvai női ipartanműhelyekre szorítokzik, felterjesztés intézette a vallás- és közoktatási m. kir. miniszteriumhoz egy Rimaszombatban agyag-ipar tanműhelylyel összekötendő polgári s Dobsinán állítandó fi- és leány ipariskolák felállítását, illetve a meglévők iparirányban kifejlesztése tárgyában.

Mennyire szükséges iparos-megyénkben a magasabb fokú szakképzést elősegítő ipartanintézetek szervezése, kitűnik a meglévő kezdetleges ipartanműhelyek s a nagyörcezi polg. iskola tanulóinak népes számán kívül abból is, hogy 301 népiskolánk közül tanítottat a rajz 164-ben, a háziipar különböző ágai 114 leány és 94 fiúiskolában. Az eredményt illetőleg elég lesz megjegyezni, hogy az országos nőipar-kiállításban 63 iskolának, ezek közül 54 falusi, bemutatva nevéndékei munkáit s kettő ezüst, 51 bronz éremmel lett kitüntetve. Ügybuzgó tanítóink többnyire félreértett s anyagiilag ritkán támogatott törekvése a nevelésügy ezen közgazdaságilag is fontos ágának meghonosítása körül teljes elismerést érdemel. Nehogy ezen rövid idő alatt már is oly szép eredményre vezetett ügybuzgalom a legközelebb érdekelt iskola fentartók részéről itt-ott tapasztalható tájékozatlanságból származó érdektelenség s támogatás hiánya miatt lankadjon a gömörmegyei háziipar és iparoktatást terjesztő egyesület az e téren kitűnt tanítók jutalmazását s eszközökkel s mintákkal való támogatását határozta el s tényleg foganatosította is már.

Míg a háziipar és kézimunka tanítás és terjesztés terén iskoláink szomszédos megyénket jóval megelőzték, azon feladat megközelítésétől, mely a gazdasági, kertészeti ismeretek terjesztése s gyakorlati meghonosítását illetőleg iskoláinktól követelhető, sajnos még messze állunk. Az isko-

lák tulnyomó száma bir a kertészeti gyakorlatra szükséges területtel, de mivel többnyire kerítetlen az iskolától távol esik, a szükséges eszközök nincsenek beszerezve, részben pedig a tanulóknak járatlansága s az iskola székeknek közönysége miatt az ennek megszüntetését czélzó felső intézkedések mindannyiszor hajótörést szenvednek.

A magyar nyelv tanítása körüli eljárást különös figyelemmel kíséri megyei tanfelügyelőnk. Hivatalos látogatásai alkalmával igyekeznek a miniszteri tantervben megállapított módszert a tanítókkal elsajátítani, minek mint már előző jelentéseinkből is kitűnik jó hatása el nem marad. Örömet jeleznek, hogy a folyó tanév elejével is több iskolai pártfogó magyar gyakorló könyvekkel látott el szegény tanulókat. Minthogy általában magyar beszéd gyakorlat alapján tanítatik már az országos nyelv, a haladás e téren meglepő s nem magyar tanfelügyelő iskoláink felében 1—3 tantárgy is magyarul tanítható már s tanítatik is minden közbejött külső befolyás és nyomás nélkül.

A tanköteleseket, iskolába járókat és mulasztókat összeirtuk annak idejében s a szükséghez képest intézkedtünk azonnal. Általában tapasztalható, hogy a tankötelezettség végrehajtása az őszi munkák befejezése előtt még mindig sok nehézségbe ütközik mezőgazdasággal foglalkozó községeinkben. A haladás azonban évről-évre észlelhető ott, hol a végrehajtott községi előjárás ezen ügyet kellően felkarolja s a törvény és határozatainak értelmében intézkedik.

Egy még az 1880-ik évben megindított fegyelmi eljárás az illető tanító elmozdításával befejezést nyert.

Tanítói fizetés behajtása iránti kérvény csak egy helyről érkezett be s méltányosan intézettek el.

Tiltott tankönyvek használata közegeink éber örködése mellett nem fordult elő.

Egyébként a mellékelt statisztikai adatok kiegészítik a fennebbiekből foglalt jelentésünket.

A gazdasági kiállítást s tenyészállat vásárt rendező albizottság választott tagjaihoz.

A gazdasági kiállítást, tenyészállat vásárt rendező bizottság f. évi febr. 25-én tartott értekezlete meghagyásából van szerencsém a rendező albizottságokba bevalasztott t. cz. tagoknak ezen értekezletnek határozataiból tisztelettel kiértésíteni; a valóban igen szép számmal összegyűlt bizottsági tagok nagy készséget s ügy iránti buzgalmat tanúsító értekezletükben, a részletesebb szervezést a kiállítás legközelebbi teendőit illetőleg, következőkben állapodtak meg, ugyanis:

1-ör. A kiállítás s tenyész-állat vásár helyiségeül Rimaszombatban a „Zöldfa“ vendéglő udvara s a körülötte fekvő tér jelöltetett ki, mely helyiség Rimaszombat városának az ügy iránt buzgó s lelkesült polgármestere által a tisztelt város nevében azonnal felajánlatott.

2-or. A kiállítási helyiség általános berendezését, az illető tárgyak s állatok elhelyezését, s ellátását gondozó albizottságba bevalasztottak: Szabó György elnök, id. Sütő István, Szabó Károly, Hamaliár Károly, Molnár Lajos, Ethey Frigyes, Kubinyi Aladár, Bernáth Gyula.

3-szor. A szarvas-marha kiállítást rendező albizottság, melynek teendője a marhák osztályozására, díjazására, vétele és elárúsítására terjed ki, következőkép alakított: id. Szentmiklóssy Kálmán elnök, Hanvay Zoltán, Mórász Agoston, Draskóczy László, Szentmiklóssy Sándor, Valovics Ferencz, Lehoczky Márton, Czibur Pál, Molnár Lajos, Gaszner Gedeon, Horváth János, br. Luzsénszky Henrik, Czabalay Kálmán.

4-szer. A sertés kiállítást rendező albizottságba választottak: Szontagh Bertalan elnök, Szentiványi Árpád, Fáy Barna, Szeleczky Dienes, Szakall Antal, Perjésy János, Vajda Ferdinand, Draskóczy László, Molnár Lajos, Tornallyai Árpád.

5-ször. A juh-kiállítás rendezése Valovics Ferencz elnöklete alatt következő tagokra bízott: Bornemisza István, Bornemisza László, Sárközy Gyula, Gaszner Gedeon, Szuhomel Albert, Czabalay Kálmán, Mórász Agoston, Fáy Barna, Kubinyi Géza.

6-szor. A gép-kiállítást rendező albizottságba választottak: Fáy Barna elnök, Dapsy Viktor, Sárközy Gyula, id. Szentmiklóssy Kálmán, Bornemisza László, Pongrácz Pál, Samarjay János, Czibur Pál, Gaszner Gedeon, Mórász Agoston.

7-szer. Az albizottságok ekénti szervezése után, a kiállítási program tervezet felolvasatván, az esekély módosítással elfogadtatott s az így megalapított programmal azonnal kinyomatni és az illetőknek kézbesíteni határozatott. Minek folytán a kiállítási program legközelebb közzé fog tétetni.

8-szor. Az elnökség következők végrehajtásával bízott meg: a) a gépek, szelelő s választórosták és konkolyozók beszerzésével. b) hogy a gépgyárosokat hívja fel, miszerint azok, kisebb gépekkel — saját risikójukra. — kiállításon részt vegyenek. c) a székely-kukoricza, lóhere, luczerna, baltaczim, stb. takarmánymagvak kiosztásával. d) a szomszéd megyebeli gazdaközönség olyatén felhívásával, miszerint tenyészállataikkal, a tenyészállat vásárban megjelenni sziveskedjenek. e) a diplomák beszerzésével szintén az elnökség bízta meg.

9-szer. A díjak kiosztása stb. fenforgó ügyek szorosabb és részletesebb meghatározása tárgyában érkekezés végett a kiállítási bizottság legközelebbi ülése, folyó évi április hó 13-ára a szokott időben és helyiségen Rimaszombatba tüzetett ki.

10-szer. A nagyméltóságú m. kir. földmivelési ipar- és kereskedelemügyi minisztérium által próba kísérletek céljából, s az egyet felsegélyezésére küldött kalászos vagy gumós magvak kizárólag az egyleti tagok között oly feltételek mellett osztatnak szét, miszerint a) a nevezett magvakban részesítettek, azokat tisztán tenyészteni elfajzástól megóvni. b) a legközelebbi termés fele részét, folyó ár mellett az egyletnek eladni, c) valamint a miként történt kezeléssel és a termés eredményéről az elnököt annak idejében kiértésíteni tartozzanak.

11-szer. A magvak kiosztását illetőleg határozatott: a) kalászos növényekből 25 kilogramnál, gumós növényekből 5 kilogramnál több vagy kevesebb mag-mennyiség egy személynek nem adatik. b) azon személyek megjelölése, kik ezen magvakban az egyleti tagok közül részesítendők, folyó év április hó 1-én sorshuzás által alapítandó meg és a sorshuzás eszközésével Szabó György és Molnár Lajos urak bízottak meg.

12-szer. A kiállítási albizottságokba választott tagok a megyei két lap által ezen értekezlet eredménye és határozatairól kiértésítendők s egyúttal egyetünk nevében felkéretnek, miszerint a kiállítás tenyész-állat vásár előállítását körül tettleges működésükben a szokott ügybuzgósággal és odaadó készséggel eljárni sziveskedjenek.

Kelt P.-Apátin, 1882. febr. hó 28-án.

Vajda Gyula, gazd. egyt. titkár.

Vidéki levelezés.

Pádár, 1882. márcz. 6.

T. Szerkesztő ur! Bees lapjában a minap olvastam, hogy Perjesén a tavaly megkezdett népies felolvasásokat ismét szervezik, s hogy az irányban Pádárban is megindult a mozgalom.

Sietek e hirt jelen levelemmel megerősíteni.

Igaz, hogy Perjesén szabad, népies, a nép által könnyen megérthető tárgyakból és nyelven felolvasásokat tartanak, melyekre a nép tömegesen szokott megjelenni. — Tény az is, hogy Pádárban nemesak megindult ez irányban a mozgalom, hanem itt — hála az urnak — rendes olvasó-kör alakult, mely már mai napig, harmincznyolc leginkább földmivelő s fazekas tagot számlál. — Hetenként kétszer: vasárnap esütörtökön tartunk összejöveleket az iskola tantermében, hol a tagok szép számmal szoktak összejönni. Nehéz a kezdet, kiesny a pénztár ugyan, mindazon által már eddig több lappal rendelkezünk. Megvan az „Egyetértés“, de csak ideiglenesen egy tag sziveségéből, — a „Vasárnapi Ujság“, a „Rozsnyói Híradó“, a „Gömör-Kishont“ és a „Gyakorlati Mezőgazda“, ez utóbbi tek. Lovesányi Soma f.-balogi ügyvéd ur, ki minden jóra kész, adományából, a melyért ez alkalommal is fogadja a nemeskeblű pártfogó a kör hálás köszönetét.

Elnök a körnek: Vitéz Lajos lelkész, jegyzője és könyvtárnoka: Hoznek Dániel tanító, pénztárnoka pedig: Kónya András, Pádár község birája.

Tiszteletbeli tagjai a kör tek. Groó Vilmos kir. tanfelügyelő és pádári egyh. felügyelő, tek. Lovesányi Soma f.-balogi ügyvéd és dr. Danis János a.-balogi körorvos urakat választá meg.

Most kérhető némely nyájas olvasó: minek a népies felolvasás Perjesén, olvasó-kör Pádárban — faluhelyen?

Hát az ilyen vállalatoknak és testületeknek igen nagy értékük van, sokkal nagyobb, semmint valaki gondolhatná.

Először alkalmat adunk a szegény, jámbor népnek, hogy ne csak terhet viseljen, mint az állat, hanem hogy a szellemiekből is élvezzen, mint más emberi halandó, s hogy itt-ott legyen egy kis szórakozása, vidámabb pereze az élet nehéz gondjai között.

Másodszor értékek az, hogy a népet el lehessen vonni az erkölesrontó helyektől s hasznavehető dolgokkal töltsé szabad idejét.

Harmadszor, hogy a nép tovább tanuljon annyit, a mennyit mai napság tudnia kell, mert tagadhatlan, hogy ha mi csak a rendes és ismétlő iskolára szorítokunk és az életben, a társadalomban alkalmat nem nyújtunk a továbbképzésre, nem ismételjük azt, mit a nép valaha tudott, az eredmény majdnem egyenlő a semmivel.

Einek ugyan — eltekintve a mai ismétlő iskola egyes hiányaitól — nem oka az iskola, hanem az, hogy a nép, mikor a mindennapi kenyérré kell gondolnia, nagyrészt elfelejti, mit az iskolában tanult. Tudnék számtalan példát felhozni, hogy egy 9 éves fiu többet tud, mint sok falusi község érdemes birája, de ha már egyszer maga is bírónak lesz, nevének aláírásán és a kétszer kettőn kívül alig tud

valamit. Pedig kijarta a hat avagy kilencz elemi iskolát. Nem mondhatom hogy mindenütt, de sok helyütt így van. Hogy ez abnormitáson segítve legyen, s hogy a nép el ne felejtse, mit az iskolában tanult, sőt ismereteit az életnek megfelelőleg szélesbítse, azt olvasó-körök felállításával a népies felolvasások által érjük el. A mi pádári körünk valóságos iskola, a melyben mi a népnek el-el olvassuk, magyarázatjuk a jót, hasznost, szükségost, ő pedig hallgat, tanul, örül, hogy tanulhat és élvezhet.

Negyedszer a népies felolvasásoknak, szabad előadásoknak az olvasó-körökben — ha azok hazafias irányúak — azon értékek is van, hogy a hazafias szellemet a nép között terjeszszék. S ez nem kevés fontosságú, mert tudjuk, hogy valóságos időben nem annyira a kényszerített tömeg, mint a hazafias szellem az, mely erőt és kitartást kölcsönöz.

Ezeket mi Perjesén és Pádárban jól megfontoltuk, mi belátuk azt, hogy int az idő és tennünk kell nemesak a szécséken, hanem a társadalomban is. Hogy milyen haszna lesz a népies felolvasások és előadásoknak, és mit eredményez a pádári olvasó-kör, azt az idő fogja megmondani. Vajha mindenütt követnék példáját azon községben, melyek olvasó-körrel nem bírnak! — Utólagosan megjegyzem, hogy pádári körünk egyebek között feladatát tüzte ki azt, hogy az országos törvényeket kebelében fel fogja olvastatni. Mert hogy tisztelje a nép törvényeit, ha azokat nem ismeri? Bir továbbá magyarosító ezáltal oly értelemben is, hogy a szomszéd tót ajku népben, melyet tagjaiul szivesen befogad, a hazafias szellemet ébressze és fentartsa s a hazaellenes üzelmektől megóvhassa: végre, hogy később mint „gazdakör“ a megyei gazdasági egyesülettel érintkezésbe jöhessen. Mind nehéz feladat, de hisszük, hogy a jó Isten megsegít.

V. L.

Késmárk, 1882. márczius 5.

A magyarországi Kárpát-egyesület rendkívüli közgyűlése.

Az egyesület 9. évi fennállása óta Döller I. alelnök váratlan leköszönése a késmárki tagok azon indítványai, hogy egy csak odaválókól megválasztandó igazgatóság álljon az egyesületi, különösen a pénzügyi dolgok élén, az első valóságos helyzetet idézték volt elő.

Nem esuda tehát, hogy az egész országban, főként pedig a Szepességen nagy mozgalom előzte meg a vagy 140 tagból látogatott gyűlést, melynek tárgyalásait az elnök gróf Csáky Albin, hirtelen megbetegedése következtében a II. alelnök, Weber Samu, nagy nyugalommal és tapintatossággal vezette. A vihart azonban a késmárkiak az által háritották el, hogy a vészthozó propositiókat eléggé nem dicsérhető önmegtartóztatással visszavonták.

A főbb határozatok következők:

1. Alelnökül ismét Döller Antal választott meg.
2. Pénztárnokul — 160 frtnyi évidij mellett — Kottlár Samu.
3. Segédül az I. alelnök mellé — 120 frtnyi fizetéssel — Kaill; a két utóbbi ideiglenes minőségben a rendes közgyűlésig.

4. Az alapszabályok átdolgozásával a választmány bízott meg, melynek köteleességévé tétetett, hogy a módosításokban különösen hangsúlyozva legyen az egyesület országos jellege, az osztályok jogköre és az anyaegyesülethez való viszonya. Közbe legyen megjegyezve, hogy eddig csak három osztály létezik t. i. Keleti-Kárpátok, Rozsnyó és Igló — pedig — mint ezt a hatalmas alpesi egyesületek mutatják, csak is osztályok alakítása által fokozható egyesületünk áldásos működése, csak is azok fogják ezt a szónak teljes értelmében országossá tenni, feltéve, hogy ezen osztályok élénk tevékenységet fejtenek ki.

5. Az eddigi, már 8 év óta fennálló ügyrend az egyesület fejlődésével szemben több pontban szüknek mutatkozván, újra fog átdolgoztatni, mi ismét a választmányra bízott.

6. Azon indítvány, hogy a közlemények és culturalis czélokra szánt 40% lejjebb szállíttassék a rendes közgyűlésnek fog felterjesztetni.

A közgyűlést követte egy rövid választmányi ülés, melyben a következők határozattak:

1. Az alapszabályok és az ügyrend átdolgozásával megbízott a szerkesztő bizottság, Cserépy és Kéler urak által egészítetté ki.

2. Az „iglói osztály“ házirendje beterjesztetett és helybenhagyott.

3. A „Keleti-Kárpátok“ osztályának a beszki di tenger-szemhez vezető ut kiépítésére 250 frt lett megszavazva.

r. l.

Nyilatkozat.*)

Tekintetes Szerkesztő ur! Bees lapja folyó évi 9-ik számában „Szomorú állapotok“ című közleményben a tiszolczi események után fel van sorolva: hogy egy nagy-röcezi „polgártárs“ a magyar istenitiszteletet: „magyar komédiának“ nevezte el; — továbbá: hogy a ratkói luth. pap a mostani polgári iskola előtt elmenve azt mondta: „ezt is tőlünk rabolták el a magyarok!“ — Ezek után a közlemény írója megtámadja a Nagy-Röcze város közigazgatási hatóságát, hogy ilyen esetekről nem vesz tudomást, azaz: nyomozást nem intéz, hogy azok megbüntettessenek.

Ezen vádat Nagy-Röcze város k. i. hatósága, mint alaptalan határozottan visszautasítja, s ajánlja a közlemény szerzőjének, hogy jövőben — mielőtt egy hatóságot, ily fölötte komoly váddal megtámadna, — magát kellőleg informáltassa!

Nagy-Röcze város k. i. hatósága Nandrassy Mátyást úgy ismerte s ismeri, mint a ki a tót népért rajong, annak művelődését óhajja (nem táveszthető össze a „Szláv“ elnevezéssel, mely az összes rokon népek és nemzeteket jelenti);

*) Közöljük e nyilatkozatot, habár annak szükségességét és cél-szerűségét sehogys nem látjuk igazolva, mert a „Szomorú állapotok“ ez. ezikkünkben Nagy-röcze város hatósága ellen alaptalan vád nem foglaltatik.

Annak a lutheranus papnak a polg. iskola előtt tett kifakadása ellen nem léphetett fel a városközigazgatási hatósága, mert a pap nem röcezi. A Nandrassy nyilatkozatával már egészen másként áll a dolog. A „szomorú állapotok“ írója s mi is úgy vagyunk meggyőződve hogy ezt a dolgot más országban nem ütötték volna el hírlapi nyilatkozatokkal, hanem az illetőn verték volna el a port törvényesen, az állam hivatalos nyelvét oly vakmerőn és arezántanul sértő fellépése miatt a tót népet és nemzetiségét való riogás igen szép dolog, habár egy itt született magyar állami-polgárra sohasem megtszítelő — mikor pedig e rajongás oda vetemedik, hogy a nyelvet nyilvánosan gnyolni merészi, ekkor már ellenséges izgatottsá vált, mely ellen meg vannak írva a büntető törvény paragrafusai.

Röcezen nem így fogták fel a dolgot, s az ügyesség sem látott

de soha sem vett tudomást arról, hogy a magyar integritás ellen nyilatkozott volna.

A nagy-röcezi ág. evang. egyház folyó évi conventjében nyilvánosan tett nyilatkozata — igaz, — meglepő volt, de azért ott helyben lett a legnyomatékosabban rendre utasítva sőt a magyar sajtó téren is elvette jutalmát — a köz megvetést. egy. inkább könyelműségéből kiejtett nyilatkozataért. Kelt Nagy-Röcezen, 1882. évi márczius hó 6-án.

A városi k. i. hatóság nevében:

Árvay József, polgármester.

A hét története.

A hét legfontosabb eseménye kétségtelenül Szerbia fejedelmének, Milánnak királylyá proklamálása. A lapok e tényt Ausztria-Magyarország egyik diadalának tekintik Orosz ország látító törekvéseivel szemben a Balkán félszigeten. A harcstéren folyton nyomulnak elő csapataink s csak itt-ott kerül esatározásra a dolog, mert az apróbb csapatokra oszlott felkelők menekülnek katonáink fegyverei elől.

Hírek és vegyesek.

Borsody József a simoayii ref. egyház érdemteljes lelkésze, az egyházirodalom terén kiválóan ismert író, e napokban azon megtisztelő kitüntetésben részesült, hogy a gömöri ref. egyház megye tekintélyes küldöttség által hívta fel papdolgozatainak kiadására. — Az egyházmegye e kérelmének az aggr fertia készséggel engedett, minek az egyházirodalom érdekében mi is szívből örülünk.

Hymen. Baksay Ilka kisasszonyt, társadalmi tevékenységéről s előzékeny szívélyességéről széles körben ismert Baksay Dániel agtélki ref. lelkésznek bájos leányát e napokban jegyezte el Sághy Sándor a szuhafői ref. egyház ifju lelkésze. — E t h e y Erzsike kisasszonyt, Eithey Frigyes rimaszombati tanácsos művelt és szelleműs leányát e hó 5-én jegyezte el Saxinger Ottó, művelt körökben előnyösen ismert ratkói gyógyszerész. — Tartós boldogság kísérje mindkét párt az élet utain!

Terray Károly boldog emlékü atyjuk nevére 100—100 forintos alapítványt tettek Terray István ózdi vasgyári pénztárnok és dr. Terray Lajos aranydíjak kinestári orvos a losonezi m. kir. áll. tanítóképző intézeténél jó erkölcsű s hazafias érületű nevendékek számára. Az alapítók már ez évre is beküldték az alapítvány kamatait.

Tisztviselőjelöltek. A rozsnyói járásbeli szolgabírói állomásra eddig — mint halljuk — Gundellingen Lucian volt segéd- s most helyettes szolgabíró kivül emlegettetik Kubinyi Géza Szárostról; az ujonnan szervezett megyei aljegyzői állomásra pedig Lukács Géza Kövecsesről, Osváth Dániel tiszteletbeli szolgabíró Tornallyáról, Pongrácz László rimaszécsi járásbeli volt segédszolgabíró és Mikulik József dobsinai városi tanácsnok, ki a megye culturtörténeti adatainak kutatása és feldolgozása körül már eddig is sikerrel működik.

Orvosi állomások betöltése. Tiszolezon a dr. Polacsek Felix eltávoztával üresedésbe jött városi orvosi állomásra Szepesmegye nagyhírű főorvosa dr. Schwarz J. választott meg Löcséről. — Nagy-Röcezen pedig dr. Terray Lajos helyébe dr. Csipek Breznóbányáról.

Kinevezések. Ifj. Chászár György, városunknak — jeles képzettségéről és társadalmi tevékenységéről előnyösen ismert — szülötte, ki eddig a telekkönyvi átalakító hivatalban volt ideiglenesen alkalmazva, Rozsnyóra neveztetett ki. — S e h m i d t József pedig a rimaszombati kir. törvényszékhez lett irnokká kinevezve.

A rimaszombati dalárda márczius 15-én dallal és zenével összekötött társas vacsorát rendez. E napnak emléke iránti kegyelet s a város minden rendű és rangú közönségének hazafias érzelme biztosít a felől, hogy ez estély egyike leend legszebb társas összejöveleinknek.

Valahára. A két év óta csaknem teljesen szünetelt tüzoltótestület ügye úgy látszik az enyhe tavaszi szellővel új életet nyer. — F. hó 9-én számosan gyűltek össze a volt tüzoltó testület tagjai közül, kik egy szívvel, lélekkel kimondották a testület megalakulását s az új alapszabályok szerinti szervezkedésre egy 9 tagu bizottságot küldöttek ki, melynek tagjai Badinyi Géza, id. Badinyi Gyula, Bodor István, György Dénes, ifjabb Hegyessy Sándor, Kálmán János, dr. Szabó Samu, Szojka János és Törköly József. E bizottságnak köteleességévé lett téve, hogy úgy az önkéntes, mint a fizetéses tagok számát meghatározza, ez utóbbiak javadalmazását megszabja s a jelentkezők begyakorlásáról lehetőleg gondoskodjék stb. stb.

A megyei művészeti s régészeti kiállítás nagy bizottsága gyűlését e hó 30-án Rimaszombatban fogja megtartatni. A meghívók a tagokhoz legközelebb szétküldetnek.

A rimaszombati gazdakör végleges megalakulása. Szabó György elnököl polgármester előterjeszti, hogy a ma egy hete tartott gyűlésen az alakulás kimondatván, a taggyűjtéssel megbízottak az ivet városszerzte a legjobb eredményre körözték, úgy hogy a rimaszombati gazdakörnek ez ideig 80 tagja van s elérkezettnek látja az időt arra, hogy az elnök megválasztassék s a multkor választott választmány kiegészíttessék. — Ezek után titkos szavazattal megválasztott elnöké Horváth János városunk egyik köztiszteletben álló földbirtokosa, ki meleg szavakban köszönte meg a benne helyezett bizalmat s az elnöki széket elfoglalja. Pénztárnokká lett Patay János, jegyző Dapsy Viktor. — Választmányi tagok: Baksay István, Barányi Gusztáv, Báthory Ferencz, Bernáth Gyula, Eithey Frigyes, Éva János, Gasko János, Lengyel Pál, Samarjay János, Stolez Márton, Szabó György, dr. Szabó Mihály.

benne okot a törvényes fellépése, hanem az egésztest egyházi belső ügygyé törpítettek. Röcezen csak meglepő volt a nyilatkozat, másutt botrányosan sőtörnek és ünösnek tünt fei.

De ha már nem mertek vagy nem akartak törvényesen fellépni ellene, az bátran megkövetelhető volt Nagy-röcze város hazafias polgárságától, hogy legalább erkölesileg büntessen meg egy ily alávaló tettet. Ez sem történt. Nandrassy még most is presbyter, most is tagja a városi képviselő testületnek, tagja a kaszinónak stb., s még eddig senki sem volt Nagy-röcezen, ki azt mondta volna, hogy ily emberrel szemben többé egy testület sem vállalhat szolidaritást, tehát vagy „5“ vagy „mi“! Ez lett volna az erkölesi megvetés s Nagy-röcze városának rehabilitációja. Erről azonban a fennebbi nyilatkozat egy szóval sem emlekezik, tehát nem történt meg.

Nem vonjuk kétségbe sem a polgármester urnak sem általában Nagy-röcze város hatóságának hazafiságát, de semmiképp sem lehetünk meglepedve azzal, ha a megsértett nemzeti közérület Nagy-röcze városában elégtételt nem kap. Szerk.

Rozsnyón a növények által f. hó 15-én szándékoltál nem akkor, hanem husvét hétfőjén tartatik meg. A növények felhívására az ottani fiatalság f. hó 5-én tartott összejövetelen rendező bizottsággá alakult, s fényessé és a növényeknek jövedelmezővé igyekszik tenni a jótékonyezelű táncszívalmat. Talpalá valót a rimaszombati zenekar fog huzni, belépti díj 1 frt. 50 kr. lesz.

Simonyiban március 15-ikét fényes dal- és szavali-estélyivel készülnek megünnepelni. A rendezőség ügyessége, a nép lelkesítése s a környék intelligenciájának részvétele élvezetessé teendik e népünnepet.

Farsang. Régen volt a helybeli izraelitáknak oly vig estélyük, mint folyó hó 6-án. Ez estén ünnepezték meg a zsidók kiűzetésének elhárítását a szep Eszter által, vagyis az ugynevezett „purim“ ünnepét. — Különben is zajos és vig szokott lenni e nap egész izraelben, ez idén még vigabbá tette itt az izraelita ifjúság által rendezett zártkörű házi mulatság a Gömöri-féle söresarnok emeleti helyiségében. Már a kora esteli órákban hintó-hintót ért s a vendégek érkezése szakadatlanul folyt 10 óráig. — A vendégeket alig volt képes a különben igen tágas helyiség befogadni és a rendezőség elfogadni. Nagy zavarban volnék, ha fel kellene sorolnom a jelen volt díszes hölgykoszorút, de még nagyobb, ha itéletet kellene mondanom és a sok szép közül a legszébbet megemlíteni. Weisz Janka, Diekmann nővérek, Gömöri Matild, Engel nővérek, Pollasek Janka, Stern Janka, Müller Róza, Gottlieb Róza s a többi bajos hölgyek versenyeztek az est győzelmeért, a nemkülönben szeretetreméltó menyecskék, kik közül a három nővér: Weisz Károlyné, Landau és Hollenderné urnók sokáig kétséssé tették a győzelmet. Soká tartott a küzdelem, de végre is az ifjabb nemzedék győzött, mely még sokáig hódolt a tánc istennőjének akkor, midőn vetélytársnőik kénytelenek voltak visszavonulni a küzdterről. A győzelem határozottan a kisasszonyoké lett, kik kivirradig helyt álltak, s sajnálkozva látták a mindent éltető napot határunkon felkelni. — Nem tudom, vajjon a jótékony ezéla való tekintet, vagy a régen pihenő jövedv, vagy a mi legvalószínűbb, a kettő egyesülése eredményezte azt, hogy Rimaszomban izraeliták között ilyen jó sikerrel és kedveléssel már régen nem rendeztek mulatságot. A jó kedv előidézésének nem kis része Rácz János ismert virtuozitáru zenéjének is köszönhető. —k. —f.

A miskolci kerask. és iparkamara köréből. Vettük a miskolci kereskedelmi és iparkamara felhívását a gyár-
ipar érdekében, melyből kiemeljük, hogy az agyagipar előfeltételei leginkább Tamásfalán s a megye délnyugoti részében a Rima és Gortva vizek között találhatók. Felső-, Rima- Fazekas-Zsaluzsány, Bakos-Török, Orlaj-Török, Ráho, Susány, Pongyelok, N.-Szuhá, Pádár, Perjése, Pápoes, Derencsény, Vályók, Szelecz, Sid és Rimaszomban agyagiparral foglalkozó lakosai közül bőven kiteltnének a munkások egy porcellán készítő gyár részére. — Mig a faiparra nézve kedvező talaj Rozsnyó és Pelsűcz vidéke. Dobsina, — amennyiben határában igen szép asbest található s így a serpentin-kőcsiszolás mellett, asbest-szövetek gyártása is meghonosíthatnánk; — Tornallya pedig lenne a vászonszövés központja, melynek közelében a girálldi hévíz, mint áztató, már eddig is valódi áldás megyénk e vidékére nézve. — Így tehát három, illetőleg négy, mindenesetre jövelmező iparvállalatra hívja fel az illető kamarai hatóság a közönség figyelmét — Bizonyára mind oly vállalatok, melyek a tőkebirtokosok és a kormány figyelmét egyiránt megérdemlik.

A debreczeni iparkiallítási bizottság elnöksége folyó hó 1-én küldte meg a helybeli fametszészeti tanműhely részére kiállított rajzáért dícsérő okmányát. Ugyancsak ezen intézet növendékei közül faragványaikért emlékművanyal lettek jutalmazva: Pinzik Pál, Varga János, Kuchár Sámuel, Bellus András, Podhradszky János, Szalóczy Gyula, Sehwehla Béla, Széplaky József. — Emlékművanyt kaptak még: Schmieder Antal kiállítási részvétért, Nagy Kálmán esztérgályos segéd (a fam. tanműhelyben), Matédesz János szíjgyártó-segéd (Trubint), Mikulík András és Suska Károly szintén szíjgyártói készítményeikért. — A két féle okmány alakja és rajza ugyan az, azon különbséggel, hogy a dícsérő okmány **rajza** színezett, az emlékművanyé pedig tonus nyomatu. A symbolikus képekkel gazdagon díszített rajz s pompás kiállítás, dícsérőre válik a hazai műiparnak. (Pesten nyomatott) — A siker büzdítsa iparosainkat, hogy jövőrre számosabban nyerjenek kitüntetést. Előre! s iparunk föl fog virágozni.

Uj ipartelep. A rimamurány-salgótarjánai vasműgye-sület a régebben tervezett olvasztókat Likér határában fogja kiépíteni. Tudósítónk írja, hogy a földtulajdonosokkal megkötött már a szerződés s a nagymérvű építkezések még e tavasszal megkezdődni. Altitóltag a vasfinomító gyár is itt állítatnék fel. Ez esetben több százar menő munkás telepedik itt le s e vidék élénk képet fog nyerni. Tudvalevőleg ezen gyártelep Rimaszomban és Feledre is tervezett.

Vadászat. A főispán ur és fia által az elmúlt idény alatt rendezett vadászatokon 29 vaddisznó ejtetett el. Az előző évben 39 darab esett el.

Putnokon az izraelita iskola tanítói f. hó 6-án az iskolai könyvtár javára gyermek-színleladást rendeztek. Az érdeklődés oly nagy volt, hogy a vendéglő terme zsúfolásig megtelt s az összes bevétel 130 frtot tett, melyből a tisztia jövedelem: 73 frt. Fölülfizettek: Dr. Löwy Ede ur 2 frt 90 krt, Kellner Ignáczné urhölgy 2 frtot, N. N. ur 1 frt 50 krt, Pigmont Béla ur 1 frtot, Lefkovics L. ur 1 frtot, Dr. Schwarz Ármin ur 80 krt, Gescheit Bertalan ur 70 krt, Rigó István ur 70 krt, Hoffmann Lajos ur 70 krt, Lengyel Mihály ur 70 krt, Ganóczy Ferencz ur 40 krt, Engel Károly ur 40 krt, Schwarz Bertalan ur 30 krt, N. N. 20 krt, Fleischer ur 20 krt, Grossmann ur 10 krt, Altmann ur 10 krt, Fekete Nándor ur 10 krt. Összesen: 14 frt. Fogadják fent nevezettek ezen áldozat készségüket és a jótékony czél iránti érdeklődésükért a rendezők forró köszönetét.

A helybeli városi végrehajtó tanácsos legközelebb egy jó módu polgárt több évi iparkamarai adó miatt megzalogolván; a házasszony a miatt oly dühbe jött, hogy a kötelességét teljesítő tanácsost a legilletlenebb és legdurvább sértő kifejezésekkel illette. A tanácsos mint halljuk, az esetet feljelentette.

Gazdasszonyaink figyelmébe. A kora tavaszi növényeknek alig van rettenetesebb ellensége a földi bolhánál, mely különösen a káposztafélék gyöngye hajtásait tönkre teszi. — Ezek kiűzésére legjobb az égetett korom, mely porrá törve, ha a növényekre hintetik, ez állatokat pár

perez alatt teljesen kiöli. — Ajánljuk a már bevetett földnek is behintését, hogy a megtámadás ellen a kibúvó növényzsalacska eleve védve legyenek.

Nyustyáról azon értesítést vettük: hogy egy ottani gazda Rimaszombathól hazafelé menet a rimabányai koresmába megittasodván, Rimabrézó és Likér közötti országút mellett elaludt, mit két kocsis észrevéven, börtarisznyáját, s néhány forintját ellopták, és a likéri koresmába a tarisznyát egy pongyeloki lakosnak néhány krajezárért eladták s így a tarisznya árát, mint a készpénzt ellítették. A pongyeloki gazda jelen volt, midőn a kárvalott tarisznyáját a tolvajoktól visszakövetelte, s bár jól tudta, hogy a tarisznya jogtalan uton került a kocsisok kezébe, azt mégis megvette; a kárvalott később kinalta is a tarisznya megvevőjét a vételárral, ez azonban már hasznot kívánt, mit a kárvalott teljesíteni nem akarván, az esetet feljelentette, azt hiszik, hogy a tarisznya nem sokára bogni fog.

A forgácsfali plebániához tartozó Drabszko községében, négy gavallér farsangi jókedvét azzal fokozta, hogy a temetőbe betörvén s ott egy sirkeresztet hihuzván, azzal a faluban fel- s alá járva danoltak, kurjongattak, mig végre is egy házba bevitték s ott újabb botrányokat követtek el; miután a büntető törvénykönyv az ilyen eseményt igen szigorú büntetéssel rendeli büntetni; s miután az esetet a forgácsfali plebános följelentette, a tettesek büntetése felett a kir. törvényszék fog itéletet mondani.

Lopás. Demeter Lajos bátkai tanítónak istállójából ismeretlen tettesek 1 db 4 éves tehenet elloptak. A tettest nyomozzák.

Batöréssel párosult lopás. Orléga Tamás tiszlezi juhász észrevéven, hogy Robács Mihály hegyi tanyájáról távozott: éjnek idején annak hegyi házikójához ment, s miután az ajtót betörni képes nem volt, a lakás sindélyfedel-zetét felszedegette, s az így csinált résen a padlásra, onnét a szobába behatolván, több ingóságot és egy véka krumplit felszedvén, ugyanarra eltávozott. A lopást gazdájának nem csak felfedezte, hanem a krumplit is együtt fogyasztották el. — Megyénk nyugati részén gyakran fordulnak elő oly esetek, hogy a jómódu gazdák eseléseiket lopásokra ösztönzik, — ha pedig a lopás kiderül, a gazda pénzáldozattal kiegyezik és a bűn büntetlenül marad.

Érdekes lesz tisztelt olvasóinknak tudni, mily mérvben halad hazai gépműiparnak fejlődése. Ugyanis mint értesülünk az eddigi Brogle és Müller-féle cég főnöke Brogle József ur, Budapesten váci-körut az osztr. állam vaspálya közelében egy nagyobb styl szerinti gyárat épített, mely trieurök (konkoly választó) szelelők, rostalemezek továbbá mindennemű mezőgazdasági gépek mint: járgányok, esélőgépek, szelelőrosták, kukorica morzsolók stb. gyártásával foglalkozik, Noha a gyár építése csak most kezdődött, mégis képes lesz az idejű beálltával a közönség minden kívánalmának megfelelően.

Amerikából. Mint levelezőnk írja, New-Yorkban gróf Eszterházy Pál buzgalma folytán megalakult az első magyar egyház. A new-yorki presbytérium 50 dollárral segíti a magyar egyházat s rendelkezése alá boesátotta a „Church of Strangers“ nevű templomot. A mult hó 12-ikén volt a lelkes és egyház tanács választása. Lelkésztől választottat Keeskeméthy Ferencz; tanácsosokká: Majeresák Nándor, dr. Till F. Deutch József, Nimsger Gyula, Karásonyi Miklós, Legyesy Dániel, Westra N., Molnár Adolf, Balogh Mihály, Nyitray Emil, Elhök Majeresák Ferdinand, jegyző: dr. Till, pénztárnok: Deutch J., ellenőr: Nyitray Emil, zenevezető: Molnár Adolf, vasárnapi iskola felügyelő: Legyesy Dániel. — Az ekként megalakult egyházközség február 24-ikén a templom javára hangversenyt rendezett, melynek rendezésében Nyitray, Molnár, Deutch, Legyesy, és Karásonyi vettek részt. — E bizottság kieszközölte, hogy New-York legszebb termét minden díj nélkül megkapták. A hangversenyben közreműködtek: Ágay Fleury Emma, Polk Adelaide Julia, Pattison J. N. Mollenhauer E. Harrison József s a magyar dalárda. Az előadott művek között ott találjuk a „Hymnust“, „Kossuth imáját“, „Magyar Rhapsodiát“, s „Oh ne mondj engem rózsádnak“ kezdetű dalt, stb. stb.

Gyilkosság. Helpán egy asszony veszekedés közben előbb, midőn férje a baltautés elől kitért, ágyban fekvő gyermekét, később férjét is agyonütötte. Ez, mint nekünk e vidékről írják, ez évben már harmadik eset.

A szép-baromfi kedvelőinek. A budapesti állatkert fajokban gazdag baromfi udvara első rangu angol és francia helyekről vásárolt kitűnő tenyésztő példányokkal lett fölfrissítve és kiegészítve. Megrendeléseket tojásokra már elfogad az igazgatóság s kívánatra árjegyzéket bárhova elküldi. Ajánljuk gazdasszonyaink figyelmébe.

Egy kitűnő Smidt-féle szárnyzongora bérbeadó. A föltételek dr. Richter D. orvosnál megtudhatók.

London belvárosának. A Citynek lakossága újabb számítások szerint nappal ötszörte oly nagy, mint éjjel. Volt nap, midőn reggeli 5 óráig esti 9 óráig 739,640 ember, 8—11 közt 253,103 jött ide a főváros más részeiből. Ez óriási idegen tömeg szállítására 71,893 különféle különféle kocsis szolgál, meg pedig 15,966 bérkocsis, 6176 omnibusz, 29,396 négykerékű 20 355 kétkerekű kocsis; ezenkívül a földalatti vasuton 176,000 ember érkezik.

— **Carl Ede** vívómester apr. 1-től a rapier és törvívásban tanfolyamot nyit hölgyek számára. Pompás dolog lesz! Nők, a kik vivnak és párbajoznak karddal is, nemcsak szemmel és legyezővel.

Uj gyémántmezők. Délafrikában a Baal folyó mentén és Hannoverál, a Zeekoze partján új gyémántmezőkre találtak, az előbbi helyre már mintegy 2000 munkás ment Hymberleiből.

Hét napi fogságra és nehéz munkára ítétek egy uri embert Londonban azért, hogy egy nőt nyilvánosan megcsókolt. Azt, hogy azonnal engedelmet kért, mert egyik rokonának ismerte el, enyhítő körülménynek nem tekintették.

CSARNOK.

Teréz.

Achard Amadeótól. Fordította: Sárkány Imre.

(Vége.)

Teréz megállt kissé s fejét rázta.

— Nem, többé nem, felelt, és mégis . . .

S ujra elhallgatott, majd lábával toppantva folytató: Mintha zár volna ajkamon, mintha fátyol volna szemem

előtt . . . Oh, ők meg fognak halni, kell, hogy meghaljanak . . .

A véletlen épen azon temető kapujához vezette, melyben Teréz anyja aludta örök álmát. Igen szerény márvány síremlék jelölte nyugvó helyét. Néhány fűz veve körül s repkény borította. Gérard bevezető Terézt a temetőbe. Teréz a fekete karjait kinyújtó keresztet látva megállt, körül nézett s elolvasott néhány feliratot, majd Gérardhoz fordult:

— Minek itt ez a sok kereszt? Minek ez a sok név? Éa félek itt.

Gérard tovább vezet.

— Ezek azoknak a nevei, a kik elutaztak; a keresztetek azt jelentik, hogy nem térnek többé vissza.

Teréz elsápadt. — Oh mily szomorú itt minden! Gérard néhány fűzék és ezirpusok által eltakart sirra mutatott. Nézze, mondá, e nevek, melyeket itt lát, nem emlékeztetik önt fennire?

Teréz gépszzerűleg elolvasott két, három feliratot s reszkedett.

— Dorottya . . . Amália . . . Augustza . . . Egykori barátnőim! Itt Frigyes, József! Tehát ezért nem láttam őket oly rég!

Sűrű könyök omlottak szeméből.

— Szegény Amália! emlékszem rá, oly élénk, oly vig volt . . . És Dorottya, ki engem annyira szeretett. Mind együtt mentek el! mért nem vezettek engem is ide?

Hát a zár, a fátyol! Szólt most Gérard. A zár mely ajkán van, a fátyol, mely szemén van, nem akarja, hogy lehulljanak?

Ez döntő kísérlet volt s Terézt remegővé tette. Ezalatt Teréz anyja sírjához érték. Gérard ott egy márványköré ültetőt kezdte megfogva.

— Nem, ők nem utaztak el ők mind itt vannak, a kiket szeretett . . . ők meghaltak.

— Meghaltak! mondá Teréz utána, meghaltak! . . . S kezébe rejté arcát, mintha nem akarta volna látni a világosságot, mely körülötte elterjedt; sirni kezdett, majd nem a lelke hasadt meg.

De Gérard felemelve fejét a repkénylevelek alatt anyja nevét olvastatá vele.

— Anyám! kiáltott fel az ifju leány.

S összekulesolt kézzel hullott térdre anyja sírdombjára. Ugy tetszett neki, mintha anyja az nap halt volna meg; a csapás lesujtotta őt szíve egyszerre zokogásba és imába olvadt. Gérard mozdulatlanul nézte őt, a mint imádkozott.

Teréz meg volt mentve. Néhány perez mulva felemelkedett s kezét nyujtá Gérardnak,

— A fátyol szét van tépve, szólt, ön meg tanított anyámat siratni . . . köszönöm.

Szemeit csendesen körüljártatá a temetőben, mintha egy másik sirt keresett volna. Szinte látni lehetett, hogy kérdés függ ajkán; kétszer nyitá fel azt s Gérardra nézett, mintha szólni akart volna, de elhallgatott s arcát a repkény levelek közé rejtve újból sirni kezdett. De ezen könyek már nem anyjáért hulltak.

Teréz és Gérard szótlánul hagyták el a temetőt egymás karján.

Gérard jól érezte, hogy sorsa el van döntve, de a szégyen bizonyos neme nem engedé, hogy vallomást tegyen. Átengedte Terézt abbeli fájdalomnak, hogy feltalálta anyját, de halva találta azt.

Midőn haza értek, Teréz egyedül kívánt maradni. Önmagával akart beszélgetni. — Holnap viszont látásra! — mondá Gérardnak s gondolkozó arccal távozott Lubner asszonynál hagyva őt, a kinek ez mindent elbeszél, a mi történt.

Gérard az egész éjét a városban sétálva tölté. Legyőzhetetlen erő vezeté folyton Teréz laka felé s lámpafényt látott azon szoba ablakából, melybe Teréz nem akarta, hogy ő belépjen. A függönyök megett látta Teréz arnyékát elshuhanni; majd arcát az ablakáblakára támasztva soká mozdulatlan állott. Gérard az uteza sötétéből nézte őt. Mit csinált ő ily időben ott? Tanácsot kért talán az emberekől, melyek ott voltak?

Másnap Gérard a szokott órában megjelent Teréznel. A szalonban találta őt Lubner asszonnyal egész feketében. Arcának kifejezése megváltozott; Gérard nem ismerte fel sem mosolyát, sem tekintetét. A fogadtatás, melyben őt részesíté oly új vala, hogy Gérard nem tudta elviselni hidegségét. A mult éj fáradsága s ábrándjai által felizgatva reményeinek meghiusulását vélte itt látni s futott azon itélet elől, melynek érintését szíve már érezte.

— Bucsuzni jövek, mondá remegő hangon.

— Ön utazik? kérdé Teréz.

— Igen, felelt, nincs több teendőm itt. Isten a tanum, hogy itt akartam maradni mindig, de nem vagyok az, a kinek emléket ön szeretné; vagy idegen legyek-e arra nézve, a kivel annyi órát töltöttem, a legszebbeket életemben? Félek, nem boesátja meg, hogy oly soká használtam a nevet, mely nem az enyém. Oh, ha ön még olyan lenne, a minőnek megismertem . . . de ez lehetetlen . . . nemde ön boldogabb lesz holnap, mint tegnap volt? . . . En nem tudom, én csak kötelességemet teszem . . . az ön szelleme szabad . . . Teréz, Isten önnel!

Gérard erejének teljében volt, az ifjúság s szerelem előtört benne, Megfordult, hogy ne lássák arca zavarát s egy lépést tett az ajtó felé.

Gérard! — kiáltott utána Teréz.

Gérard megállt. Teréz szemében tiszta értelem s szerelem ragyogott.

— Nevem, felelt ez s térdre esett.

— Oh szegény gyermekeim, szólt közbe Lubner asszony, nem tarthatom magam tovább, mindkettőtököt meg kell ölelnem.

* * *

Rövid idő mulva egy ifju, kit gyakran lehetett látni a Boulevardon, egyik barátjával találkozott az Opera előcsarnokában.

— Nos, tudod az új hirt? kérdé tőle.

— Melyiket? hiszen elég van.

— Gérard . . . tudod az a szegény Gérard, ki oly vig volt s ki mindig vesztetni szokott a játékban.

— Ah, meghalt?

— Oh, hogy is ne? megnősült.

— Istenem! és kit vett el?

— Egy kis német leányt, a kivel megismekedett valahol a Rajna-parton . . . Lásd, hova vezetnek a utazások. Amen! felelt a másik.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. V. I. Köszönjük. Tárgyalmas miatt jövő számban.
P. B. Agitálni nem fogunk. mert rosszvért szül. Megyénk értelmiségének józan ítélletére bizzuk a nagyfotosságu közügyi kérdés elintézését.

K. D. Sorát ejtjük, a másikkal folytatását kérjük.
B. I. Arvából lesz jó katona, az lehet igaz, de nem mindig jó poéta, ezt látjuk.
Ny. E. Levelét vettük. Az igen fontos tárgyról tudósítását várjuk.
B. J. hazánkfiának atyjával beszéltem, melegen érdeklődik fia iránt, úgy hiszem levele lapunkkal együtt érkezik New-Yorkba.

B. J-ő. A választ igen kérjük.
F. J. Alkalmilag.
M. S. Jövő számunk hozza. — Köszönet.
Dr. B. J. Köszönettel vettük. Levél megy.

Felelős szerkesztő s laptulajdonos: **Pető Porubszki Pál.**

HIRDETÉSEK.

Nagy végeladás.

Folyó év april hó 24-én, saját házamba leendő költözködésemet megelőzőleg, egy **nagy végeladást** rendezek, mely alkalommal a raktáromban lévő lentebb elősorolt czikkeket — minőségeiknek szem előtt tartása mellett — oly jutányos árban árulok végleg ki, hogy a már eleve megállapított árak előtt minden más verseny elenyészik.

Tervem oda irányul, hogy saját házamban nyitandó üzletemet átlag új czikkekkal rendezhessem be, s hogy ezen tervemnek sikerülését biztossá tegyem, áruimnak gyári árait 30%-el lejjebb szállítottam.

Raktáram oly óriás nagy és oly dus választéku, hogy mindenki megtalálja benne a neki szükségelt cikket, és daczára a valóban bámulatos olesó áraknak nem lesz — mint más végeladásnál — szoritkozva azt megvenni a mi épen áruba bocsátatik, biztos lehetvén a mellett még arról is, hogy czikkeim — a gyakran eszközölt bevásárlásaimnál fogva nem csak nem régiek — de igenis a legújabbak és legjobbak.

Dus választéku czikkeim a következőkből állanak, u. m :

Mosó perkálok minden színben és minőségben, batisztok, hazai gyártmányu festőkelmék, divatos szőr-ruhakelmék, fekete és színes ternók, indisch-cachemirok, lusterek minden színben, fekete faille-ok, fekete és színes Noblesse-ek és atlaszok, a legdivatosabb diszkelmék, ruhaflanellék és cheviot-ok, továbbá a legjelesebb gyártmányu valódi sziléziai-, erész- és rumburgi vásznak 1/4 3/4 1/2 3/4 és 1 1/4 szélességben, törülközők, asztalkendők és abroszok, ez utóbbiak minden nagyságban, színes kávé abroszok csemegekendőkkel, színes kanavaszok, oxfordok és anginetek minden színben, Gobelin és ripsz ágy- és asztalterítők, cachemir- és szatin paplanok és finom gypju pokróczok, Jute-, Gobelin- és eszivatbutorkelmék, futószőnyegek és lőpokróczok.

Urak számára Oxford-, Cretton- és Chiffon-íngék és lábravalók. Kiváló nagy raktár a legdivatosabb kabát- és nadrágekelmékből, fekete Dosking és Peruvienből és még számos e szakmához tartozó itt meg nem nevezett cikkből.

Ezen nagymérvü végeladást jelen körlevellem kibocsátásával megkezdem, s azon megjegyzésem figyelmébe ajánlása mellett, hogy ezen — a szükségelt cikkek ily jutányos árban beszerzésére nézve vajmi ritkán előforduló kedvező alkalmat elmulasztani ne méltóztassék

Rimaszombat, 1882. márczius 12.

Engel Adolf.

Hirdetmény.

A esetneki uradalomhoz tartozó közbirtokosságok részéről közhírré tétetik, hogy a fekete-lehotai, nagyszlabosi, rok-falvai, ochtinai, bestéri, geczei, markuski, hankovai, fekete-pataki, rédovai, felső-sajói, genesi, bisztrói és rekenyei koresmáltatások és malmok **1882. év márczius 20-án Csetneken** tartandó nyilvános árverés útján fognak kiadni. Az árverési feltételek előzetesen alólirottnál Csetneken megtekinthetők.

Babnig Emil, közbirt. igazgató.

Alólirottnál 120 darab (százhusz) 1 éves erőteljes körtefa óltvány van eladó, darabonkint 20 krajczárjával; jel-táblával 24 krajczár. Ugyszinte 50 db 3 éves birsalma darabja 3 krajczárjával. Csomagolásért mérsékelt díj számítottatik.

Bátka, 1882. márczius 10.

Demeter Lajos, s. k.
ref. tanító.

SCHÖNFELD JÓZSEF,

férfi- és női-ruha kereskedő

Rimaszombat, Cserencsényi-utca Dickmann-féle ház.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség becses tudomására hozni, hogy a legközelebb mult napokban Pesten és Bécsben létemkor ujonnan berendezett

férfi- és női-ruhakereskedésemet

a tavaszi évadra, mindenféle hazai és külföldi divatos kelmével gazdagon felszereltem. Továbbá ajánlom a kereskedésben levő divatos kész férfi-, női- és gyermeköltözékeimet, bámulatos olesó áron u. m :

1. Egy férfi nadrág	3—10 frtig.	4. Egy női felöltő	5—25 frtig.
2. Egy egész férfi öltözék	8—35 frtig.	5. Egy szalon-kabát	8—20 frtig.
3. Egy férfi felöltő	8—25 frtig.	6. Egy kis gyermeköltözet	3— 8 frtig.
7. Egy nagyobb gyermeköltözet	6 frttól 12 forintig.		

Végül jelentem, hogy mérték utáni rendelések gyorsan és igen jutányosan eszközöltetnek. A mélyen tisztelt közönség szives pártfogását kikérve, maradtam kész szolgáljok

SCHÖNFELD JÓZSEF, férfi ruhakészítő.

Országos vásárok alkalmával árucaarnokom Rimaszombatban a „Három Rózsa“ vendéglő előtt van felállítva. — A vidéki vásárok közül pedig a következőket szoktam rendszeren látogatni: **Tornallya, Putnok, Rimaszécs, Jolsva, Nagy-Rócze, Losonez, Losonez-Tugár és Breznóbánya.**

Értesítés.

A tavasz közeledtével van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a 23 év óta fennálló és a legjobb hírnek örvendő

férfi szabó műhelyemben

egy mosó kelméből készült öltözet 6 frttól feljebb, egy szövet kelméből készült öltözet 11 frttól feljebb, egy fekete szalon öltözet 25 frttól feljebb, továbbá felvállalom oly öltözékek elkészítését is, a melyhez a megrendelő szolgáltatja a kelmét. — Mindezeket pedig a legujabb divat szerint igen jutányos áron.

Midőn ezt tudatni szerencsém van, a n. é. közönség szives pártfogását kikérve. Maradtam

kész szolgáljok

Rimaszombat, 1882. márcz. 10.

Lefkovic József, férfi szabó.

Lakásom: **Temető-utca 12. sz. a.**

Orvosi bizonylatok

**„MARGIT“
gyógyforrásról.**

Előnyös tulajdonsága valamennyi szikeleges vizek között, — vegyi alkátrészeneik szerencsés összetétele, — kevés szabad, de gazdag, félig kötött szénasav tartalma.

Dr. Korányi Frigyes egyetemi tanár és kir. tanácsos Jó hatásának találtam a légutak és gyomorvákharthártyáinak hurutos bántalmainál. A Seltersi-, Redemni-, Vichy- stb. vizektől különbözik, esékélyebb szabadszénasav tartalmánál fogva s azért vérzések lehetőségénél vagy a hol a vérkeringési szervek izgatásától kell tartani, a szénasavany dúsabb vizek fölött előnyvel bír.

Dr. Gebhardt Lajos egyetemi tanár, Rökus-kórház igazgatója. Kiválóan jó hatásának bizonyult a légző-, emésztő- és vizeleszervek hurutos bántalmainál oly annyira, hogy jelenleg rokonalkatu más ásványviz körházunkban alig rendeltetik. — esékély szabad szénasav tartalmánál fogva oly esetekben is sikeresen alkalmazzuk, a melyekben a Seltersi-, Giesshübli-, Gleichenbergi vizeknek használata határozottan káros volna.

Dr. Navratil Imre egyetemi tanár. Torok-, gége-, légeső- és hörg-betegségben igen jó, kiváló hatást pedig akkor gyakorolt, ha az említett szervek bántalmánál rokon természetü gyomorhaj volt jelen.

Dr. Poór Imre egyetemi tanár. Gége-, tüdő-, gyomor-, vizehő- ag idült hurutját szintgy osztlatja, mint a Seltersi-, Gleichenbergi-, Giesshübli. Előnye, hogy a betegek élvezettel isszák s hogy sem bevéve, sem belélegezve, a f e jben vagy tüdőben nem okoz semmi vér-torlódást.

Dr. Kétly Károly egyetemi tanár. Légző, emésztőszervek hurutos bántalmainál jó eredménnyel alkalmaztam. Seltersi-, Gleichenbergi-, Giesshübli vizek fölött kisebb szénasav tartalmánál fogva előnyvel bír.

Dr. Barbás József Rökus-kórházi főorvos. Légeső-, emésztő- s vizeleszervek hurutos bántalmainál bátran versenyez a külföldi szikeleges ásványvizekkel.

Dr. Bamberger Henrik egyetemi tanár, udvari tanácsos. Légző-, emésztő-szervek idült hurutjainál tapasztalt eredmény bizonyítja, hogy gyógyhatásban teljesen azonos a Seltersi-, Giesshübli- és Vichy vizekkel.

Dr. Duchek András egyetemi tanár, udvari tanácsos. Összetétele és kellemes ízénél fogva ajánló a légző- és emésztő-szervek korállapotainál.

Hamisítások és szándékos felvezetések elkerülése tekintetéből kérjük a tekintetes orvosi kart, egy a t. ez. közönséget, hogy az eddig használt „Luhí“ név mellőzésével ezentul csak a „Margit gyógyforrás“ elnevezést használják.

Borral használva a legégszégesebb és legkellemesebb ital.
Dr. Karlovsky utódai
„Margit gyógyforrás“ igazgatósága.
Főraktár R.-Szombatban Kern Adolf urnál.

Eladó birtok.

Felső-Vály és Bikkszög határaitban mintegy 160 holdat (1600 négyszögöl) tevő tagosított birtok, kitünő legelő és tölgyes erdővel, mely talpfáknak (slipper) igen alkalmas; ugyszintén Otrókocs község határában 190 hold (1600 négyszögöl) tagosított birtok, kitünő rétekkal stb. és a fentnevezett birtokokhoz tartozó kisebb kir. haszonvételek, — gazdasági felszereléssel vagy a nélkül — együttesen, vagy külön-külön is, igen előnyös fizetési feltételek mellett eladók.

Bővebb értesítés nyerhető **Süteő István** ügyvédnél Rimaszombatban.